

charitatis, quæ obligat ad diligendum proximum sicut nos ipsos. Unde est illud Bernardi, lib. de Præcepto, et dispens.: *Quod propter charitatem introductum est, contra eamdem charitatem exerceri non debet*; cum ergo in præsenti charitas obliget ad vitandum grave damnum proximi, hæc lex confessionis, quæ positiva est, non obligat cum tanto dispendio proximi. Unde, si ego timeam confessorem non servaturum sigillum, et ex mea confessione sumpturum occasionem ad infamandum proximum, nec teneor, nec licite possum tale peccatum confiteri, quia esset contra charitatem et justitiam. Similiter, si dicendo aliquam circumstantiam probabiliter timeo confessorem esse scandalizandum, et ad aliquod grave peccatum inducendum, ex charitate obligor ad tacendum. Advertunt tamen Navarrus et alii, oportere ut illud scandalum sit activum, seu ex fragilitate alterius; nam, si sit passivum, et ex malitia tantum, non ita tenetur illud vitare, quod est verum, servata lege charitatis, scilicet, ut si absque ullo incommode proprio possit hoc passivum scandalum vitari, fiat, ut supra etiam insinuavi, et latius in sua materia dicendum est. Addo, præterea, oportere in his casibus timorem esse probabilem et (ut ita dicam) cadentem in prudentem virum; quia, cum omittenda sit executio legis gravissimæ, non sine magno fundamento et ratione fieri debet, et alias daretur occasio hominibus facile omittendi confessionem peccatorum, propter levem causam.

3. *Dubium.* — Statim vero occurrit dubitandum, an in his casibus omittendum vel differendum omnino sit sacramentum confessionis, donec confessio possit integræ fieri sine ullo incommode, vel possit aut debeat statim suscipi confiendo alia peccata, et tacendo illud in quo est periculum. Nam D. Thomas, citato loco, dicit, hominem ita tunc se gerere debere, ac si non haberet copiam confessoris, et addit, melius fore tunc confiteri laico quam tali sacerdoti; sentit ergo tunc esse omnino omittendam confessionem. Atque ita sentit Viguerius in Sum., capite vigesimo sexto, § 4, ver. 17. Et potest confirmari, quia Concilium Tridentinum ait de necessitate hujus sacramenti esse dicere omnia peccata, quæ homo habet in conscientia, seu quæ memoræ occurunt; sed in eo casu non possant dici omnia; ergo non potest applicari id quod est de necessitate sacramenti; ergo non potest sacramentum suscipi.

4. *Respondetur ad dubium.* — *In mortis articulo posse omitti peccatum.* — *Objectio.* — *Solutio.* — Nihilominus dicendum est, et posse, et aliquando debere confessionem fieri, tacendo tale peccatum. Ita docet aperte Soto, et sumitur ex Alens., Palud. et Navarr. Consideranda ergo est occasio, vel necessitas, aut utilitas suscipiendi sacramentum. Et prima necessitas est articuli mortis; et tunc ratio est clara, tum quia præceptum divinum de confessione tunc maxime obligat; tum etiam quia necessitas propriæ charitatis tunc omnino urget, et utrique obligationi potest substantialiter satisfieri, faciendo confessionem formaliter integræ, qualis illa erit, etiamsi aliquid taceatur, quia solum propter impotentiam moralem omittitur. Dices: quomodo potest tunc aliquid omitti, cum illud remitti non possit nisi in ordine ad aliam confessionem, et jam non sit spes faciendi aliam confessionem. Respondetur, non esse necessariam hanc spem, sed votum, vel desiderium, ut constat quando aliquis in tali articulo omnino confiteri non potest.

5. Secunda necessitas est servandi præceptum annuæ confessionis, et tunc censeo non solum posse, sed debere fieri talem confessionem. Ratio est eadem, quia impletur substantialiter illud præceptum, et potest fieri sine injurya sacramenti, vel alio incommode gravi; ergo debet fieri. Item, quia alias possit aliquis ea occasione per multos annos nunquam confiteri, quod est grave incommode morale. Tandem, quia, licet homo sit certus, quod propter oblivionem est omissus multa peccata in confessione, nihilominus tenetur confiteri de aliis; ergo similiter in præsenti, quia quod propter oblivionem licet, etiam propter moralem impotentiam licitum est.

6. *Suscepturus Eucharistiam potest aliquando celare peccatum.* — Tertia necessitas est suscipiendi Eucharistiam aut faciendi sacrum, quando sine gravi scando aut alio incommode prætermitti id non potest; nam tunc etiam est præceptum divinum præmittendi confessionem, quando est conscientia peccati mortalæ, et potest impleri dicto modo, et ita procedunt rationes factæ. Hunc tamen, et præcedentem casum ita limitandum censeo, ut solum procedant, quando homo habet conscientiam alterius peccati mortalæ, quod confiteri potest, præter illud quod confiteri non potest; nam, si illius tantum haberet, non obligaretur, quia non obligatur homo ad

confitenda venialia; neque etiam posset tunc mortale peccatum in genere confiteri, ut in casu oblivionis, quia non posset veram causam tacendi speciem peccati declarare. At vero in primo articulo necessitatæ extremae, satis probabile est, licet incertum, obligari tunc hominem ad suscipiendum sacramentum, ut potuerit, saltem ex charitate propria, propter periculum, quod imminet, æternæ damnationis.

7. *Potest omitti peccatum ad vitandam infamiam.* — Quarta occasio, vel necessitas erit vitandi aliquam infamiam propriam, vel aliud simile incommode, quod quis timet nisi confiteatur eo modo quo potest; et tunc est etiam sufficiens ratio, ut homo possit licet sic confiteri; non tamen obligatur, saltem sub mortali, quia illud incommode temporale est et proprium, et potest homo cedere juri suo. Secus vero erit, si scandalum aliorum ex dilatione vel omissione confessionis timetur; tunc enim non solum licebit, sed etiam necessarium erit eo modo confiteri juxta qualitatem scandali, quod semper ex charitate vitandum est. Quinto contingere potest, ut nulla sit confessionis necessitas simpliciter, sit tamen magna utilitas, quam per se affert sacramentum, et augetur ex frequentia ejus; unde, si propter eam occasionem multo tempore differendum sit, consultius erit ita confiteri, licet non sit sub obligatione. Et hoc significavit Soto supra. Denique quando nulla causa hujusmodi intervenit, sed post breve tempus speratur commoditas integre confitendi, tunc melius erit differre confessionem; imo si cessaret omnis causa rationabilis, esset præceptum, quia tunc commode potest servari integritas confessionis etiam materialis, quod per se necessarium est, quando moraliter fieri potest; in eo autem casu ita fieri potest, quandoquidem nulla rationabilis causa cogit ad alium confessionis modum; ergo.

8. *Opinio Soti.* — Addit tandem Soto supra, in hujusmodi casu, quando ob hanc causam peccatum in confessione omittitur, præsertim ad impletendum præceptum annuæ confessionis, peccatum illud omissum, esse postea confitendum quamprimum occurrit opportunitas illud confitendi sine tali detimento. Et in hoc constituit differentiam inter peccatum omissum ob oblivionem, et propter hanc causam, quod illud licet postea memoræ occurrat, potest servari donec iterum obliget præceptum confessionis; hec autem

minime, sed statim in confessione aperiendum est. Et rationem differentiæ reddit, quia ex Concilio Florentino (inquit) tenemur confiteri semel in anno omnia peccata, quæ memoræ occurunt, quod præceptum ad littaram implevit, qui tantum ob oblivionem aliquid omisit; et ideo ex vi illius præcepti non tenetur amplius eo anno confiteri. Qui vero omisit aliquid, quod in memoria habebat, re vera non implevit illud præceptum, licet fortasse excusus fuerit a transgressione propter aliam causam; et ideo, cessante causa, tenetur illud implere.

9. *Contraria opinio probatur.* — Hæc vero doctrina et differentia imprimis non recte fundatur in Concilio Tridentino vel Florentino, quia ibi non agit de præcepto confitendi semel in anno, sed de substantiali materia hujus sacramenti, quam dicit esse confessionem omnium quæ memoræ occurunt; unde, si hoc non impletur, ut Soto supponit, nec sacramentum perfici videtur, ut supra objiciebam. Dicendum vero est, in nostro casu vere impleri, quia sensus est confitenda esse omnia quæ memoræ occurunt practice, id est, tanquam possibilia moraliter, et consequenter tanquam hic et nunc ex debito declaranda in confessione; hoc autem totum etiam integre in dicto casu fit. Quapropter ex vi illorum verborum Concilii Florentini non magis tenetur aliquis peccatum sic omissum postea statim confiteri, quam peccatum oblitum; et re vera neutrum tenetur statim ex vi juris divini, quod ius solum in illo loco Concilii Florentini explicatur. In c. autem *Omnis utriusque sexus*, ubi habetur præceptum de annua confessione, non additur illa particula, *Quæ memoræ occurunt*, sed simpliciter dicitur, *Omnia peccata*; unde ex vi etiam illius præcepti nulla potest constitui differentia. Et quamvis illa particula adderetur, idem dicendum esset, quia ibi nulla specialis obligatio adiungitur ex vi præcepti Ecclesiastici, præter temporis determinationem, ut infra suo loco videbimus. Quid autem de utroque, tam de oblio quam de alio dicendum sit, latius videbimus infra agentes de illo præcepto; nunc suppono in neutro manere illam obligationem ad statim, quia, ut dixi, illud præceptum Ecclesiasticum solum determinat præceptum divinum ad tale tempus, et præceptum divinum jam tunc impletum fuit; poterit ergo illa materia, quæ ex causa honesta relicta est, in aliud legitimum tempus reservari.

10. Duæ aliae supersunt hic graves quæ-

tiones. Prima est de casuum reservatione, an propter illam liceat interdum mutilare materialiter confessionem, et hanc tractabo infra, disp. 29. Secunda quæstio gravis erat de complice, an scilicet quando peccatum dici non potest, nisi revelando personam quæ fuit socia criminis, liceat propter hoc damnum vitandum tacere tale peccatum. Tamen, quoniam de complice multa alia dicenda sunt, ut omnia simul conjungam, instituam postea de illo disputationem specialem. Superest ergo solum, ut de oblivione dicamus.

SECTIO III.

Quæ confessio sit formaliter integra, quando propter oblivionem vel ignorantiam aliquid in ea omittitur.

1. Certum imprimis est, aliquam confessionem posse esse validam, quamvis in ea omittatur aliquid ob ignorantiam vel oblivionem. In quo convenient omnes Theologi, et ita indefinite loquendo de aliqua ignorantia est res certa de fide. Nam ideo Concilium Florentinum addidit illam particulam : *Quorum memoriam habet, et explicatus Tridentinum : Quorum post diligentem excussionem conscientiam habent, et infra : Dum omnia, quæ memoriae occurront, etc., et infra damnat dicentes, in confessione præcipi aliquid impossibile : Constat enim, inquit, in Ecclesia nihil aliud a penitentibus exigi, quam ut postquam quisque diligentius se excusserit, et conscientiae suæ sinus omnes, et latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum et Deum suum mortaliter offendisse meminaret, etc.* Constat igitur aliquam confessionem posse esse integrum formaliter, licet non sit completa, propter oblivionem. Unde etiam obiter intelligitur, seclusa omni obliuione, nunquam posse esse confessionem validam, si scienter in ea omittatur aliquid peccatum mortale nunquam confessum, et sine alia rationabili causa, ut ex eisdem Concilii satis probatur, et ex dictis in principio disputatio-nis præcedentis.

Difficultas. Qualis debeat esse ignorantia seu oblio.

2. *Duplex oblio.* — *Oblvio invincibilis sufficit ad valorem confessionis.* — Difficultas ergo superest, quanta et qualis esse debeat hæc oblio seu ignorantia, ut ea non obstante confessio valida sit, quamvis non sit materialiter integra. Duplex enim esse potest hæc

oblivio, scilicet, invincibilis, ac propterea inculpabilis, et vincibilis, ac propterea culpabilis. De priori ergo certum est illam sufficere ad integratem formalem, ideoque esse sufficientem ad valorem confessionis, quamvis materialiter aliquid illi desit. In quo etiam Doctores convenient, et hoc maxime convincunt auctoritas et ratio Concilii Tridentini, quia tunc omission illa non est voluntaria; nam, ut constat ex 1. 2, q. 6, ignorantia antecedens, qualis est omnis invincibilis, causat involuntarium. Item, quia in eo casu intervenit impotentia, vel moralis, vel etiam physica. Unde, si talis confessio non sufficeret, non possent homines sacramentum hoc cum aliqua morali securitate recipere. Quæ omnia non solum procedunt de propria obli-vione, quæ dicit carentiam memorie et spectat ad ignorantiam facti, sed etiam de quaenque ignorantia probabili juris, ratione cuius homo existimat se posse licite omittere tale peccatum in confessione, vel quia probabiliter putat non esse mortale, vel certe quia probabiliter credit hic et nunc se juste excusata a confessione illius, vel certe quia invincibiliter credit adhibuisse diligentiam necessariam, cum tamen re vera non adhucuerit; quia in omnibus his et similibus easibus confitetur omnia quæ invincibiliter existimat esse confitenda, et ita formaliter implet præceptum de integritate confessionis. Nam in his omnibus casibus eadem est ratio, vel impossibilitatis moralis, vel sufficientis excusationis; utraque autem sufficit ad integratem formalem.

3. *Diversi gradus ignorantiae vincibilis.* — *Primus.* — De altera vero ignorantia vel obli-vione culpabi difficultas superest, an cum illa possit esse formalis integritas. Est enim in hoc ignorantiae genere magna latitudo et diversitas graduum, in quibus aliqua sunt certa, et aliqua dubia. Primus gradus est, quando negligentia commissa in examinanda conscientia, seu obligatione aliquid confitendi fuit minima, ita ut ad summum sufficiat ad veniale peccatum; et tunc certum est ea non obstante posse esse confessionem formaliter integrum et validam. In quo convenient omnes Doctores statim citandi. Ratio autem est, quia non obstante illa negligentia, substantialiter impletur præceptum de integritate confessionis, in quo præcipue consistit hæc integritas formalis; ergo, licet aliquo modo, et secundum quid, violetur illud præceptum, hoc non obstat quominus sacramentum sub-

stantialiter validum sit. Quin potius illa culpa non est sufficiens ad impediendum effectum sacramenti, cum non repugnet gratiæ, nec remissioni peccatorum mortalium; ergo multo minus impedit valorem sacramenti. Denique talis omissio est imperfectissimo modo voluntaria, et vix potest humano modo vitari, et ideo ea non obstante, verum est dicere hominem adhibere humanam et moralem diligentiam, et confiteri omnia peccata quæ post diligentem excussionem memorie occurront; ergo confert materiam quam Concilia requirunt; ergo quantum est ex hoc capite, facit confessionem validam et formatam.

4. *Secundus gradus.* — Secundus gradus extreme contrarius est, quando nulla prorsus diligentia adhibetur, quia homo directe vult nullam adhibere. Atque ejusdem rationis esse censetur, quando aliquam quidem diligentiam adhibet, adeo tamen levem, et cum tanta negligentia, ut moraliter quasi nihil reputetur, quia tunc ita homo se gerit, ac qui rem omnino negligit, vel parvi estimat, etiamsi directam voluntatem habeat nihil omittendi scienter, sed confitendi omnia quæ in ipso actu confessionis occurrerint. Et in hoc casu aliqui existimarunt confessionem esse validam. Tribuiturque hæc sententia Paulano in 4. d. 17, q. 5, art. 3, casu 3, eo quod declarans nullitatem confessionis ex defectu integritatis, solum dicit esse, quando aliquod peccatum scienter per hypocrismum celatur. Certum tamen est, et receptum apud Theologos infra citandos, in eo casu confessionem esse nullam, quia tanta negligentia et ignorantia tam crassa, tamque voluntaria moraliter scientiae equiparatur. Quod non solum est verum, quando ignorantia est affectata, seu directe voluntaria, sed etiam quando est tam crassa et supina, ut sit manifesta, et gravissima pro negotii qualitate, qualis in præsenti est illa quam descripsimus. Et hoc a fortiori patebit ex dicendis in sectione sequenti. Adhuc enim superest difficultas, an circa hoc detur aliquod medium alicujus ignorantiae, vel obli-vionis culpabilis mortaliter propter gravem negligentiam, quæ nihilominus sufficiat ad integratem formalem confessionis, ita ut non sit contra substantiam sacramenti. De qua dicemus commodius sectione sequente.

SECTIO IV.

Quæ integritas sufficiat ad valorem confessionis, et consequenter, an possit aliqua integritas sufficiere ad valorem, quæ non sit sufficiens ad effectum.

1. *Integritas formalis necessaria est ad valorem confessionis.* — *Quid ad integratem formalem necessarium sit.* — Hæc questio sub aliis verbis proponi solet, an possit dari confessio, quæ ob defectum integritatis sit informis, quamvis sit valida; cuius decisio ex eo pendet, ut sciamus quid necessarium sit ad integratem formalem. Nam quod hæc necessaria sit ad valorem confessionis, pro certo statendum est, quia supra ostendimus integratem aliquam esse de essentia hujus sacramenti; sed hoc dici non potest de integritate materiali; ergo saltem formalis est de essentia, quia præter has nullam aliam agnoscent Theologi, nec potest revera inter eas reperi medium, quia Concilium Tridentinum satis descripsit integritatem debitam huic sacramento. Unde, quando illa observatur, est sufficiens integritas, et consequenter erit formalis, quamvis materialis non sit; si vero illa non adhibeat, jam deest integritas necessaria ad valorem sacramenti juxta doctrinam Concilii. Est ergo integritas formalis de substantia sacramenti. Quid vero ad hanc integritatem necessarium sit, quamvis a Concilio videatur satis expositum, adhuc in controversia versatur.

2. *Prima sententia.* — Prima ergo sententia dicit, ad hanc integritatem formalem sufficere, quod sit per se intenta, quantum est ex directa voluntate poenitentis, et quod aliquam diligentia ad eam adhibetur, quamvis non sit tota illa, quæ præcepta est, etiamsi ob defectum ejus mortaliter peccetur, dummodo defectus nec sit directe voluntarius, nec ex summa quadam negligentia quæ appellari solet crassa et supina; sed solum communis et ordinario modo culpabilis sit, etiam culpa mortali. Unde infert hæc sententia posse aliquam confessionem esse validam in ratione sacramenti, et non ad effectum, sed informis maneat propter defectum integritatis; nam si talis est defectus, ut ratione illius committatur peccatum mortale, non potest simul cum illo esse justificatio. Ita sentit Soto, d. 48, q. 3, art. 3, concl. 3; et Cano, Relect. de Pœnit., p. 5; et Victoria, n. 146. Citatur etiam Cajetanus, sed immerito. Fundamen-

tum Sotí solum est, quia illa confessio ex intentione dicentis est integræ; habet enim voluntatem dicendi omnia qua commisit, et alioquin adhibet nonnullam diligentiam; ergo id satis est, ut illa confessio sit formaliter integræ. Alii vero maxime moventur ex eo quod alias saepe obligarentur fideles ad confessiones iterandas, atque ita hoc onus confessionis redderetur gravissimum, quod vivendum est, quantum fieri possit.

3. *Vera sententia.*—Dicendum nihilominus censeo, eam tantum esse integratatem formalē, in qua homo nihil omittit peccando mortaliter, sive ex scientia, sive ex ignorantia et negligentia culpabili. Ex quo fit, ut omnis confessio, ex parte integratatis sufficiens ad valorem sacramenti, sufficiat etiam ex hoc capite ad effectum ejus, si aliunde sufficiens dolor non desit, ac proinde nulla detur confessio invalida et informis ob defectum integratis. Quod imprimis tenent illi Doctores, qui generatim negant dari sacramentum pœnitentiae validum et informe, quos supra retuli, agens de prima parte materiali hujus sacramenti. Deinde in particulari tenet Cajet. in Sum., verb. *Confessio*, condit. 10, licet in Opusculis obscurius loquatur; tenet etiam Petr. Soto, lect. 10 de Pœnit. ; Navarr., c. 9 Summ., n. 16; et Medina, Cod. de Confess., q. de Confessione diminuta iteranda. Sumiturque haec sententia ex Concil. Trident., dict. c. 5, sess. 14, ubi ter repelit necessarium esse diligentem examinationem conscientiae adhibere, et tunc peccata oblita virtute contineri in his quæ dicuntur, quando diligens examen præcessit; declarat autem in eo capite substantialem integratatem confessionis, neque in hoc distinguit unquam inter necessitatem sacramenti et præcepti. Unde conficitur ratio, quia, licet integritas materialis non sit de substantia, tamen obligatio integre confitendi pertinet ad substantiam; et ideo, ut supra dixi, intrinsece oritur ex ipsa institutione sacramenti; ergo nulla est confessio integra formaliter, nisi per illam satisfiat saltem huic obligationi; sed qui omittit aliquid ex ignorantia culpabili peccando mortaliter, non implet hanc obligationem; ergo talis confessio censeri non potest formaliter integræ; ergo nec sufficiens ad sacramentum conficiendum.

4. *Sotus reprobatur.*—*Doctorum motivo satisfit.*—Ex quo constat, quam sit inefficac ratio Sotí; nam ad formalem integratatem non satis est quælibet voluntas directa confi-

tendi; hanc enim etiam habet ille qui confitetur cum crassa et supina ignorantia; requiritur ergo voluntas efficax faciendi quod in se est, seu quod moraliter potest et debet, ut integræ confiteatur; hanc tamen non habet ille, qui mortaliter peccat in ipsa confessione. Præterea, sicut omission ex ignorantia crassa moraliter est ejusdem rationis cum omissione directe voluntaria, ita etiam omission ex quacunque ignorantia quæ ad peccatum mortale sufficiat; sed illa prior omission dicitur esse contra substantiam sacramenti propter mortalē æquivalentiam; ergo idem est de posteriori dicendum; nam si quæ est differentia, solum est accidentalis secundum magis et minus intra latitudinem voluntarii indirecti, quæ non potest tantam diversitatem efficere in substantiali materia sacramenti. Eo vel maxime, quod illa differentia inter ignorantiam culpabilem mortaliter communem, et ignorantiam crassam vel supinam, gratis excogitata est ab his auctoribus; nam in jure omnis ignorantia quæ ad peccandum mortaliter sufficit, si non est affectata, vocatur crassa vel supina, ut in materia de Excommunicatione latius ostendetur. Nec potest moraliter explicari quomodo hi gradus ignorantiae distinguantur, cum omnis negligentia quæ ad peccandum mortaliter sufficit, esse debeat satis gravis, et consequenter satis crassa et supina. Accedit præterea, quod in eo casu vix potest esse, aut intelligi sufficiens dolor ad sacramentum, cum homo in ipsam confessione actu peccet mortaliter. Unde ad aliud motivum aliorum Doctorum respondetur, nos nullum onus addere confessioni, sed illud tantum quod ex præcepto intrinsecè oritur, quodque Tridentinum Concilium declaravit.

5. *Objectio.*—*Quorundam solutio.*—*Vera responsio.*—Dices: ergo, si quis ex ignorantia etiam inculpabili existimat se fecisse sufficiemtē diligentiam, cum tamen re vera illam non fecisset, et ideo omitteret aliquid peccatum, talis confessio esset insufficiens, quia non continet materiam quam Concilium exigit. Quidam concedunt illam confessionem esse nullam; sed immerito, quia, cum ponatur intercedere ignorantia invincibilis, jam illa oblio est naturalis et inculpabilis. Unde dicendum est, quod licet ille non adhibeat fortasse totam diligentiam quam in re ipsa adhibere posset et deberet, adhibet tamen totam diligentiam quam homo sic dispositus (cum illa scilicet ignorantia) adhibere potest et de-

bet, secundum rectam rationem; et ideo illa confessio formaliter integra est, quia in ea adhibetur moralis diligentia possibilis, et sufficiens ad excusandum peccatum contra præceptum de integritate.

6. *Objectioni contrarie sententiae satisfit.*—Tandem ad leniendum rigorem de iterandis confessionibus, quem opposita sententia obieciet, addere hic possumus (quod Navarrus supra notavit, et in c. *Frates*, num. 82) saepe contingere, ut peccatum aliquod ex ignorantia culpabili committatur, et tamen quod postea facilis negotio ex ignorantia inculpabili in confessione omittatur; nam eadem ignorantia quæ nunc est occasio mortaliter peccandi, in futuro tempore est occasio obliuionis naturalis seu inculpabilis peccati sic commissi, quia peccatum ex ignorantia commissum difficile cognoscitur, et postquam transactum est, difficilis in memoriam revocatur. Hinc ergo saepe contingit, ut quamvis confessio fuerit nulla ex ignorantia culpabili, et ideo, per se loquendo, repetenda, nihilominus de facto saepe excusentur homines ab hac obligatione, quia in posteriori confessione invincibiliter obliviscuntur prioris defectus, et ideo validam confessionem faciunt sine illa repetitione, et priora illa peccata per accidentem tolluntur. Ac similiter, in quolibet futuro tempore fit difficilior recordatio talis defectus, et ideo excusatio semper durat, vel potius augetur. Quod si contingere postea per aliquam occasionem recordari illius defectus, esset quidem iteranda illa confessio, non tamen omnes posteriores quæ bona fide factæ sunt.

7. *Dubium.*—*Dissolvitur.*—Sed quid si in ipsam confessionem sic negligenter inchoata homo advertat, et culpm suam ac negligentiam recognoscat? Communiter dici solet, debere hoc ipsum statim confiteri, et ita suppleri illum defectum. Sed hoc intelligendum est, dummodo ipsa etiam negligentia per interrogaciones confessoris, vel alio modo sufficienter suppleatur; ideoque spectare oportet an urgeat aliqua necessitas mortis vel scandali vitandi, aut quid simile ad perficiendum sacramentum; et tunc si juxta opportunitatem presentem fiat, quod potest, tam ex parte pœnitentis quam confessoris, ignorantia, quæ erat culpabilis, incipiet esse invincibilis; ideoque rite et recte perficietur sacramentum. Si tamen nulla urgeat necessitas, regulariter differenda est absolutio, ut pœnitentis possit sufficiens examen conscientie facere, nisi confessio moraliter judicet se posse in praesenti diligentiam illi supplere.

DISPUTATIO XXIV.

DE MINISTRO CONFESSIONIS IN COMMUNI.

Secunda conditio confessionis, quam supra explicare promisimus, est, ut sit legitima accusatio; quæ respectiva est, et in hoc consistit, quod fiat coram legitimo judice, qui judex est minister hujus sacramenti; et ideo disputatio de ministro in hunc locum cadit, quo cognito, manebit explicata illa conditio. Dicemus autem de ministro prius in communione, postea in particulari, et deinde de modo, quo exercere debet munus suum, et consequenter de obligationibus seu præceptis quæ ad illum pertinent.

SECTIO I.

Utrum minister hujus sacramenti sit solus sacerdos.

1. *Error Waldensium.*—*Hujus erroris primum fundamentum.*—*Secundum fundamentum.*—Multi heretici dixerunt, etiam laicum posse esse ministrum hujus confessionis, præsertim si justus sit et bonus. Qui error solet tribui Waldensibus, quia licet negaverint confessionem, dixerunt tamen omnes laicos esse sacerdotes, et habere potestatem confiendi corpus Domini, præsertim si justi sint, ut videtur est in Prateolo, verb. *Waldenses*, et verb. *Pauperes de Lugduno*. Hunc vero errorrem proprie docuit Wicleph, ut refert Waldensis, tom. 2, c. 135 et 145, et eundem excitavit Lutherus, ut patet apud Rofensem, art. 13, et alios. Fundamentum esse potuit, quia hi heretici negant in hoc sacramento dari gratiam et veram absolutionem a peccatis, sed tantum esse quoddam nudum ministerium, et externum signum adhibitum tantum ad excitandam fidem. Quod talsum fundamentum in materia de sacramentis in genere satis impugnatum est; et supra in hac materia, d. 10, in particulari ostendimus habere ministerium hujus sacramenti veram et supernaturalem potestatem judicariam ad remittendam peccata in hoc sacramento, et sententiam ab illo latam, clave non errante, ratam et firmam esse in coelis, quod etiam supra confirmatum est, cum de essentia et forma hujus sacramenti ageremus, disput. 10 et 11. Alterum fundamentum hujus erroris esse potuit, quia